

Nr 34.

Av herr **Gustafsson**, *angående årligt understöd åt landstormsmannen K. P. E. Gustafssons från Odensjö änka och barn.*

Den 8 augusti 1916 timade på Jönköpings regementes skjutfält en sorglig olyckshändelse, därvid landstormsmannen nr 203 Karl Petrus Elfton Gustafsson från Odensjö i Barnarps socken, vid markering för truppens kammarskjutning, träffades av en kula med påföljd att han strax därefter avled, efterlämnande änkan Ester Teresia Gustafsson, född Vestberg, med fyra minderåriga barn i små ekonomiska omständigheter.

Genom krigsrätt hållen i Jönköping den 9—19 sistlidne september har utrönts att vare sig den tjänstgörande befälhavaren, den man som avlossade det dödande skottet, eller den skjutne landstormsmannen kan anses vara skyldiga till olyckan, utan måste skulden ligga i andra i protokollen omnämnda förhållanden. Därför har änkans ersättningsanspråk mot dessa personer genom utslag från såväl krigsrätten i Jönköping som kungl. krigshovrätten bortfallit. Det understöd i form av livränta, som staten är skyldig att till änkan utbetala, uppgår till 180 kronor årligen jämte 90 kronor till varje barn, men denna summa reduceras till högst 450 kronor årligen. Detta belopp må väl i ett sådant olycksfall som det föreliggande anses allt för lågt, och man styrkes i denna uppfattning genom militieombudsmannens framställning till årets riksdag, om revision av förordningen av den 18 juni 1909, om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Med stöd av vad som anförts och styrkts genom bifogade bilagor får jag värdsamt hemställa,

att riksdagen må bevilja änkan Ester Teresia Gustafsson, född Vestberg, från Odensjö i Barnarps

socken, en årlig livränta, som tillsammans med den nu utgående må uppgå till 400 kronor årligen jämte ett årligt understöd av 150 kronor för vart och ett av hennes minderåriga barn intill dess att de fyllt 18 år.

Stockholm den 25 januari 1917.

K. J. Gustafsson.

I motionens syfte instämmer

J. W. Spens.

Bilaga 1.

Att Ester Teresia Gustafsson, född Vestberg, Odensjö Västergård, änka efter avlidne Karl Petrus Elfton Gustafsson, är född den 30 september år 1883, (åttiotre) och åtnjuter medborgerligt förtroende, betygar Barnarps församling i Jönköpings län, den 19 januari 1917.

John B. Sjöstrand.
Kyrkoherde.

Bilaga 2.

Att avlidne Karl Petrus Elfton Gustafssons efterlevande änka Ester Teresia Vestberg i Odensjö Västergård har med honom sammanavlade ännu levande barn följande:

1. Karin Märta Linnéa, född den 21 februari 1909,
2. Karl Gösta Valdemar, född den 3 april 1910,
3. Håkan Petrus Birger, född den 20 oktober 1913,
4. Ester Gabriella Ann'Sofi, född den 9 september 1915, intygas Barnarps församling, Jönköpings län, den 17 januari 1917.

John B. Sjöstrand.
Kyrkoherde.

Bilaga 3.

Utdrag av protokoll, hållet hos kungl. Jönköpings regementes krigsrätt i Jönköping den 9 september 1916.

Nr 13.

Närvarande: Krigsdomaren *R. Schéle*. Auditören *A. Wirgin*. Kaptenen *Hj. Nordenfeldt*. Kaptenen *A. Jerling*.

De båda sistnämnda hade särskilt förordnats såsom ledamöter i krigsrätten jämlikt 14 § i lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes den 23 oktober 1914. Såsom åklagare tjänstgjorde krigsfiskalen *S. Ljungstedt*.

§ 1.

Krigsrätten sammanträdde på grund av följande handlingar:

»*Regementsorder den 7 september 1916, nr 177*. Krigsrätt. 2. Regimentets *krigsrätt* skall sammanträda den 9 dennes kl. 9 f. m. i II. bataljonens expedition för förnyad undersökning rörande landstormsmannen nr 203 20/1902 Karlssons död.

Såsom ledamot i krigsrätten kallas auditören *Wirgin*, och har arméfördelningschefen enligt stabs e. s. den 2 dennes, nr 2138, anbefallt chefen för A.6 att beordra två kaptener att tjänstgöra såsom militära ledamöter.

Jönköping den 7 september 1916.

A. THAM.

Regementschef.

Ivar Rosberg.»

»Till chefen för kungl. Jönköpings regemente.

Genom undersökning vid krigsrätt den 12 innevarande månad är konstaterat, att min man landstormsmannen nr 203 20/1902 Karl Petrus Elfton Gustafsson (Karlsson) ljutit döden genom ett skott, som lossats av landstormsmannen nr 16 44/1900 K. A. Johansson Wildh.

Krigsrätten, varest vederbörande åklagare yrkade ansvar å Wildh för vållande till min mans död, befriade Wildh från allt ansvar.

Krigsrättsundersökningen torde tydligen giva vid handen, att min man, då han på föreskrivet sätt fullgjorde markering, vartill han kommenderats, dödats genom ett av annan landstormsman under tjänstgöring lossat skott.

Sedan nu lossaren av skottet friats från ansvar, torde återstå att utreda, huruvida ansvar för det skedda kan drabba något befäl av högre eller lägre grad.

Jag har äran härmed anhålla, att — därest icke fullständig utredning vid krigsrätten skett rörande de omständigheter, vilka samverkat till det timade olycksfallet, dylik utredning måtte med det första varda verkställd.

Enligt lag är jag berättigad att av kronan erhålla 75 kronor i begravningshjälp, 180 kronor i livränta för egen del samt 90 kronor för varje barn tills det

fyllt 15 år — då det högsta, som årligen utgår, är 450 kronor, kommer således första åren reduktion att äga rum — men tydligt är, att dessa belopp icke på långt när förslå att ekonomiskt gottgöra den förlust, min mans död vållat mig och mina barn. Han var nämligen ägare av en innevarande år inköpt hemmansdel, bebyggd endast med en mindre backstuga. Under månaderna närmast före dödsfallet var han dag och natt sysselsatt med uppförandet av ladugård på stället. Nu har jag måst lega för arbetets fullbordande, och allt härefter nödgas jag hålla dräng för hemmansdelens brukning. Hela det årliga belopp, som enligt vad ovan sagts kommer att från kronan utgå till mig och barn, förslår ej ens till drängens kontanta lön. Jag måste sålunda se till att söka av vederbörande ansvarsskyldige utfå vad som må anses skäligen brista uti det allt för knappa skadestånd, som kronan laglikmätigt består.

Jämte det jag sålunda värdsamt påyrkar ny undersökning — därest saken till äventyrs må anses sådan tarva — får jag äran anhålla, att regementschefen måtte, jämlikt § 2 i kungl. förordningen den 18 juni 1909, göra framställning om bestämmande av ersättningen åt mig och mina barn, för vilket ändamål prästbevis bifogas. Odensjö, Barnarp, Jönköping den 28 augusti 1916.

Ester Teresia Gustafsson, f. Vestberg.»

Att avlidne hemmansägaren Karl Petrus Elfton Gustafsson, Bashult, med sin efterlevande hustru Ester Teresia Vestberg har följande levande, omyndiga barn:

1. Karin Märta Linnea, född 21 februari 1909,
2. Karl Gösta Valdemar, född 3 april 1910,
3. Håkan Petrus Birger, född 20 oktober 1913,
4. Ester Gabriella Ann-Sofi, född 9 september 1915,

intygas Barnarps församling, Jönköpings län, den 10 augusti 1916.

Pastorsämbetet i Barnarp, Växjö stift.

John B. Sjöstrand,
kyrkoherde.

§ 2.

Då den anbefallda förnyade undersökningen rörande landstormsmannen nr 203 20/1902 Karlssons dödsfall nu å utsatt tid företogs till handläggning tillstädeskommo, i åklagarens närvaro, löjtnanten Herman Gabriel Sundelin och korpralen nr 7/10 Karl Johan Bergman, mot vilka åklagaren förklarade sig eventuellt framställa ansvarstalan, varjämte såsom målsägareombud för den avlidnes änka och barn inställde sig sakföraren G. Malmros i Jönköping på grund av följande behörighetshandlingar:

»Fullmakt för innehavaren att i anledning av min man Petrus Gustafssons (Karlssons) under landstormsövning genom vådaskott inträffade dödsfall föra min talan och bevaka min rätt såväl inför krigsrätt och övriga domstolar eller myndigheter som eljest; godkännande jag vad ombudet härigenom lagligen gör och låter.

Odensjö, Västergård den 10 augusti 1916.

Ester Gustafsson.

Bevittnas:

E. Hagelberg.

Eric Sjöqvist.»

»Fullmakt för innehavaren att i anledning av mina myndlingars far Petrus Gustafsson Karlssons under landstormsövning genom vådaskott inträffade dödsfall föra min talan och bevaka min rätt såväl inför krigsrätt och övriga domstolar eller myndigheter som eljest, godkännande jag, vad ombudet härigenom lagligen gör och låter. Odensjö, Barnarp, den 8 september 1916.

K. E. Johansson.

Bevittnas av:

E. V. Ljunggren.

Adolf Hellberg.»

»Avskrift. Utdrag av förmynderskapsprotokollet, hållet vid lagtima hösttinget med Tveta, Vista och Mo härad å tingsstället i Jönköping den 29 augusti 1916.

§ 21. Med bifall till en av rådmannen Rickard Schéle i Jönköping, såsom ombud för änkan Ester Gustafsson i Odensjö, Barnarps socken gjord skriftlig ansökan och jämlikt åtagande förordnades godsägaren K. E. Johansson därstädes till förmyndare för sökandens och hennes avlidne man Karl Petrus Elfton Gustafssons omyndiga barn, födda: Karin Märta Linnea den 21 februari 1909, Karl Gösta Valdemar den 3 april 1910, Håkan Petrus Birger den 20 oktober 1913 och Ester Gabriella Ann-Sofi den 9 september 1915; vid utövändet av vilken befattning den förordnade hade att ställa sig lag och författningar till noggrann efterrättelse. Som ovan

På häradsrättens vägnar:

Axel Roos.

Lösen en krona.

Vidimeras:

E. V. Ljunggren.

Adolf Hellberg.»

Det skulle här antecknas, att regementets krigsrätt den 12 augusti 1916 under nr 12 i protokollet rannsakat angående landstormsmannen nr 16 44/1900 Karl Albin Johansson Wildhs eventuella vållande till Karlssons död samt genom utslag samma dag frikänt Wildh från allt ansvar i detta hänseende.

Från förenämnda krigsrättsprotokoll skulle här i transummerade delar till upplysning om olycksplatsens läge samt Sundelins och Bergmans förut avgivna yttranden i saken intagas följande:

»Avskrift. Protokoll, hållet hos kungl. Jönköpings regementets krigsrätt i Jönköping den 12 augusti 1916.

Vid nu företagen undersökning på platsen för olyckshändelsen antecknades: att den del av skjutbanan, varest olyckan timat, vore belägen i en skogsdunge å mark, som sluttade något emot väster och den där nedanför liggande Rocksjön, så att skyddsskärmarna, vid vilkas södra eller, från skyttarnas platser sett, vänstra sida måltavlorna för varje skjutövning anbragtes, stode å något lägre liggande mark än de platser, som av skyttarna intoges, att skyddsskärmarna vore uppställda i linje från norr till söder och i samma riktning nummerade 17, 18, 19 o. s. v., med vilka nummer, anbragta invid skyddsskärmens övre kant, jämväl de vid varje skyddsskärm anbragta måltavlor betecknades, att avståndet från varje målpunkt till den närmast därinvid belägna beräknades utgöra 5 meter, att de framför måltavlorna

nr 17, 18 och 19, då de vore uppsatta på sina platser, anbragta pålar, angivande avstånd av 15 och 20 meter från måltavlorna, vore i marken nedsatta snett framför de måltavlor, till vilka de hörde, så att skyttar från sina platser till vänster om nämnda avståndspålar komme att skjuta i trubbiga vinklar emot vederbörliga måltavlor, att pålen, som angåve avståndet 20 meter från måltavlan nr 18, emot vilken tavla Wildh vid olyckstillfället haft att skjuta, befunne sig åtminstone 2.7 meter söder om en vinkelrätt emot samma tavla dragen rät linje, att mellan skyddsskärmar och avståndspålarna stode några höga furor, samt att i följd av en sådan fura, det för en skytt, liggande till vänster om och hållande huvudet intill den påle, som angåve avståndet 20 meter från måltavlan nr 18, vore omöjligt att se numret å skyddsskärmen till målet nr 18.

Rörande omständigheterna vid olyckstillfället upplystes vidare, att skjutningen ägt rum skjutlagsvis, därvid 1. skjutlaget haft att skjuta emot måltavlan nr 17, 2. skjutlaget emot måltavlan nr 18, 3. skjutlaget emot måltavlan nr 19 och 4. skjutlaget emot måltavlan nr 20, att själva skjutningen liksom och markeringen bedrivits självständigt för varje skjutlag och oberoende av varje annat skjutlags skjutning och markering, att såsom mål använts fyrkantiga å träramar anbragta pappskivor med måltavlor, fastklustrade fyra intill varandra i kvadrat å varje sådan skiva, att nämnda träramar, såsom avsedda allenast för skjutning från stående färdigställning, ej kunnat vid skyddsskärmar anbringas annorledes än å brösthöjd men, å sådan höjd anbragta, nu begagnats även vid skjutning från liggande färdigställning, samt att markeringen tillgått på det sätt, att, sedan skjutlagsbefälhavaren kommanderat »patron ur» och »lediga», markören på kommando av skjutlagsbefälhavaren framträtt från sin plats bakom skyddsskärmen och verkställt markering på själva måltavlan.

Löjtnant Sundelin anförde:

Jämlikt Kungl. Maj:ts nådiga befallning skulle landstormsmännen under den korta tiden av fem dagar, varunder de nu inkallats, bedriva skjutövningar, och det ehuru flera av dem icke någonsin förut handskats med gevär av den numera använda modellen. Då härtill komme, att den nu inkallade truppen av landstormsmän vid närmare bekantskap befunnits synnerligen odisciplinerad och att befälet över dem vore allt för fåtaligt, så framstode faran av skjutövningar med dem i öppen dager. Löjtnant Sundelin, som över truppen förde befälet, hade därför befallt, att vid alla skjutövningar av truppen skyttarna skulle lämnas i största möjliga lugn och frid, och att skjutlagen skulle få sköta sig själva så mycket som möjligt. Under dagen närmast före olycksdagen hade truppen, utan att någon olycka, sådan som den förevarande, inträffat, bedrivit skjutövningar på samma plats och på samma sätt som vid olyckstillfället, dock med den skillnad att skjutningarna ägt rum vid olyckstillfället på 20 meters avstånd och dagen därförut på 15 meters avstånd från måltavlorna. Skjutningarna hade båda dagarna letts av landstormsmannen nr 66 40/99 Pettersson under överinseende av löjtnant Sundelin.

Att vid skjutningen från liggande färdigställning använts måltavlor å ramar, avsedda allenast för skjutning från stående färdigställning, berodde, efter vad löjtnant Sundelin uppgav, därpå, att måltavlor å ramar för skjutning från liggande färdigställning icke funnits tillgängliga.

Beträffande det vid olyckstillfället använda markeringssättet förmälde löjtnant Sundelin, att markering instruktionsenligt kunde ske även på det sätt, att markören,

bibehållande sin plats bakom skjutskyddet, för skyttarna utvisade skjutresultatet på en särskild ovanför skjutskyddet anbragt måltavla, vilken användes endast för markeringen, men att detta senare markeringssätt, såsom opraktiskt och olämpligt, blivit utdömt.

Åklagaren, — — — — —
 begärde vittnesförhör med — — — — — korpralerna nr
 7/10 Karl Johan Bergman — — — — —
 vilka vid krigsrätten närvarande samt ojäviga lämnade och befunna fingo avlägga sanningseden, om vars vikt de erinrades, varefter de avgåvo följande vittnesmål:

Bergman: Såsom befälhavare för 2. skjutlaget hade vittnet legat omedelbart till höger om Wildh, då denne skjutit. Vittnet, som legat med kroppen i vinkel emot Wildh men med huvudet intill honom, hade haft den påle, som angåve avståndet 20 meter från målet nr 18, vid knäna. Wildh liksom de övriga skyttarna i skjutlaget hade nämligen, för att utsikten emot målet ej skulle hindras genom det träd, som stode skymmande i vägen mellan nämnda avståndspåle och målet nr 18, vid skjutningen måst intaga sina färdigställningar ett stycke till vänster om samma påle å plats, som vittnet nu utvisade i full överensstämmelse med Wildhs egen visning av platsen. Då Wildh dagen förut skjutit emot riktigt mål, nr 18, ehuru då på 15 meters avstånd, hade vittnet icke kunnat tänka, att Wildh nu skulle sikta å annat mål. Vittnets kommando hade för övrigt varit så tydligt, att det ej bort kunna missförstås av Wildh. Vittnet hade nämligen, innan skott av någon man i skjutlaget fått lossas, högt och tydligt frågat: »Ser ni målet, adertonde tavlan?» Denna fråga hade han även givit Wildh, därvid denne invänt: »Ja, men det är hål på den.» Vittnet hade nu sett hål på nedre högra måltavlan vid sitt skjutlags mål, varför vittnet genmält: »Skjut på den övre vänstra.» Wildh, som härpå lossat tre skott i följd, hade vid det tredje skottet utbrustit: »Å vem var det, som gick i vägen? Nu sköt jag den.» I samma ögonblick hade Carlsson kommit framraglande. Vittnet hade då sprungit fram för att möta Carlsson men av löjtnant Sundelin tillsagts att springa efter vatten, varför vittnet måst skyndsamt lämna platsen.

Vittnet tillade, att vittnet ej hade något att anmärka emot platsen för omförmälda avståndspåle, vilken, såvitt vittnet kände, alltid stått på samma plats.

På fråga om det använda markeringssättets riktighet uppgav vittnet, att markeringen vore olika vid olika kompanier av regementet, men att även markering å särskild tavla förekomme.

Vittnet uppgav slutligen, att skyttarna under skjutningen visat sig nervösa. Efter vittnets förmenande vore detta dock rätt naturligt, då flera av dem aldrig lossat några skott med mausegevär.

Som ovan

ex officio

Ragnar Strömbom.»

Sundelin och Bergman förklarade sig vidhålla sina uppgifter uti berörda protokollstransumten, Sundelin dock med den förklaringen, att några detaljupplys-

ningar borde rättas i enlighet med innehållet i följande, av Sundelin nu ingivna skrift, till vilkens innehåll Sundelin även i övrigt hänförde sig:

»Till Krigsrätten vid Kungl. Jönköpings regemente.

Med anledning av att ansvar å mig yrkas för det landstormsmannen nr 16 Johansson-Wildh vid skjutövning den 8 sistlidne augusti nedsköt landstormsmannen nr 203 Gustafsson anhåller jag att få anföra följande beträffande kammarskjutning i allmänhet:

1:o Kammarskjutning utföres dels som precisionsövningar dels som tillämpningsövningar och terränglinjeskjutningar.

2:o För precisionsövningar finnes i kap. 2 § 4, mom. 24, »Skjutbanor och målskjutningsmateriel för arméns skjutövningar med handvapen» fastställd svängtavla, som möjliggör markörens kvarstannande bakom skyddet vid markering. Denna svängtavla — befintlig å regementets bana å Skillingaryd och å kungl. Smålands artilleriregementes bana — finnes ej å regementets nya bana.

Jag åberopar härvid i särskild skrivelse skjutsakkunnigt utlåtande.

3:o Under tiden 1914—våren 1915 fanns *ingen* som helst skottavla å regementets kammarskjutningsbana, utan var man vid precisionsövningar hänvisad till att fästa en reducerad precisionstavla på en pinne i marken mellan markörskydden.

Häri genom var markören absolut tvungen att vid markering lämna skyddet, vilket sålunda blev en vana även vid precisionsövningar.

4:o Under loppet av 1915 blevo skottavlor tillgängliga men av *ej* fastställd modell. Dessa tavlor markeras antingen utanför skyddet, varvid markören går fram, eller å en ovanför skyddet anbragt tavla, varvid markören stannar inuti skyddet.

Det senare markeringsättet är *ej* fastställt i vederbörliga instruktioner; *ej* anbefallt å någon order vare sig för armén eller regementet; *ej* ens vid regementet demonstrerat.

Det har alltså berott på en ren slump, om vederbörande truppbefäl har haft en aning om dess befintlighet eller *ej*, detta helst som markeringstavlan ovanför skyddet *ej* är fast utan måste anbringas för varje skjutning genom vederbörande befälhavares försorg. I annat fall skulle den ju genom sin befintlighet åtminstone ha väckt misstankar, att den funnes för något bestämt ändamål.

Själv har jag *aldrig* sett detta markeringsätt praktiseras, men lär detsamma vara synnerligen obekvämt, tidsödande och för markörerna svårläst.

5:o Medelst markörvisaren visar markören »klart till skjutning» eller *ej*. Detta *skall* och kan med lätthet av skytten iakttagas.

Då Wildh sköt mot 19:e tavlan visade markören, att skjutning mot denna *ej* fick äga rum.

6:o Vid tillämpningsövningar finnes *intet* annat sätt att markera än att markören lämnar skyddet, och risken — om nu någon dylik finnes — torde väl vara densamma vare sig målet är figur eller en precisionstavla.

7:o Det är *ej* anbefallt, att elden skall avbrytas, då markering sker, utan är det tvärtom brukligt att markering sker skjutlagsvis, medan elden pågår å övriga skjutlag.

Och mig veterligen har aldrig något som helst tillbud till olycka förut inträffat genom att elden vid *ej* markerande skjutlag fått pågå. Och varje risk borde också vara fullkomligt utesluten på grund av den betydliga felsiktning som erfordras

för att någon med sin eld skall kunna komma in på sidoskjutlagets område. Som exempel torde få anföras att 5 m:s fel i sida vid kammarskjutning på 20 m. fordrar samma felsiktning som 75 m:s fel i sida vid skolskjutning på 300 m.

Och vid sidan av vilken skolskjutningsbana — militär och civil — pågår ej trafiken ogenerat på betydligt mindre avstånd från den skjutande avdelningen.

Utom dessa allmänna synpunkter anhåller jag att få framhålla följande.

För *skjuttiden* vid kammarammunition finnas visserligen inga uppgifter tillgängliga, men då den skarpa ammunitionens större laddningsvikt torde motvägas av dess större projektilvikt, torde man kunna räkna med samma skjuttid för kammarammunition eller på 20 m. 0.03 sekunder. I varje fall är skjuttiden även vid kammarammunition för 20 m. en mycket liten bråkdel av en sekund.

Jag *bestrid*, att den skjutne markören kunnat förflytta sig på någon bråkdelens sekund från skyddet till den plats, där han träffades, och jag *påstår*, att en aldrig så litet uppmärksam skytt haft god tid att upptäcka Gustafsson och inhibera det dödande skottet.

Vid den ifrågavarande skjutningen var min uppgift att med skjutlag om 20—30 man under 2 timmar skjuta 10 skott per man. En i sig själv fullkomligt omöjlig uppgift, som sannerligen ej inbjuder till någon tidsutdräkt utöver den vanliga. Det kunde sålunda ej falla mig in att använda något annat markerings sätt än det vanliga, så mycket mindre som jag efter 5 skott mot precisionstavla skulle skjuta en tillämpningsövning om 5 skott, varvid markören — som jag ovan framhållit — är absolut tvungen att lämna skyddet, och något skäl till att markera den ena övningen på ett sätt, den andra på ett annat, ej torde finnas. Något inställande av elden vid samtliga skjutlag under markering kunde lika litet komma ifråga, då detta varken är anbefallt eller brukligt och tidsödande med vanlig trupp är detta i ännu högre grad fallet med landstormstrupp, där en är färdig att avgiva sitt skott inom några sekunder, en annan först efter några minuter.

Det förtjänar vidare framhållas, att detta landstormskompani dagen förut sköt *samma* övning (på 15 m.) med *samma* skyttar mot *samma* taylor. Det gick lyckligt. Vid olyckstillfället sköt 1:sta och 2:dra landstormskompaniet samtidigt — skjutningarna lika ordnade vid båda kompanierna. — Det gick också lyckligt vad beträffar cirka 200 på omkring 16 år ej vapenövade landstormsmän. Det var endast den för några få år sedan avskedade, under flera år vapenövade, i korpralskola med beröm godkände, f. d. halvtroppschefen, f. d. skjutlagsbefälhavaren Johansson-Wild, för vilken detta blev för mycket. Jag påpekar särskilt, att skjutlagsbefälhavaren Bergman, sedan han klart och tydligt angivit målet mot den med stora siffror utmärkta tavlan nr 18, som den 2:dra från höger så mycket lättare att hålla reda på, vidtog det *extra* arrangemanget att tillfråga skytten, om han uppfattat målet. Först sedan detta bejakats fick skottet lossas. Vad mera kan väl rimligtvis begäras av befälet? Någon liten smula eftertanke och ansvar måste man väl också få förut-sätta hos truppen. För den händelse att ansvaret drabbar befälet, om skytten behagar skjuta åt ett annat håll än det anbefallda, torde detta leda till konsekvenser, som göra varje militär skjutövning omöjlig.

Vidare anhåller jag att få betona, att Johansson-Wild omedelbart efter olyckan — i motsats till vid förra rättgångstillfället — *oförbehållsamt* vidgick, att Bergmans målangivning i tydlighet ej lämnade något övrigt att önska.

Då det mot mig väckta åtalet åtminstone delvis torde få förutsättas ha sin

grund i åklagarens vid förra rättegångstillfället bildade uppfattning om saken, torde det vara min rätt, att i korthet bemöta några av dåvarande svarandeombudet framhållna synpunkter, som möjligen skulle kunna anses vara för mig besvärande.

Det framhölls, att medan marken var sluttande från skytten mot målet tavlan ej var anbragt vid skyddets nedersta utan vid dess mellersta del. Jag vädjar till den i skjutning aldrig så litet förfarne, om icke denna tavlans placering är en just på grund av markens lutning motiverad och välbetänkt åtgärd.

Det framhölls vidare, att Johansson-Wild blivit nervös, *dels* emedan jag anmodat en *annan* landstormsman att röra på benen, *dels* därför att han nödgats till skjutbanan bära två små pappaskar med patroner. *Mig* var det obekant att ens ett litet barn kunde altereras av dylika bagateller. Och jag — den medicinskt utbildade truppofficeren — måtte väl ändå fritagas från att vid mina övningar räkna med dylika abnormiteter. Borde icke i stället den man, vars nerver äro till den grad förstörda, anmäla detta för läkaren, så att han förklaras till vapentjänst oduglig i stället för att till fara för sig själv och andra bära vapen och att vederbörande officer därefter göres ansvarig för skedda olyckor?

Under framhållande av:

att regementets kammarskjutningsbana saknar fastställd materiel;

att den ifrågavarande skjutningen icke på något som helst sätt letts i strid mot någon enda bestämmelse i gällande instruktioner och order;

att risk vid densamma möjliggjorts endast genom den exceptionella slöhet, liknöjdhet och brist på ansvar, varpå vissa individer vid denna landstormstrupp visat prov vid denna och följande skjutningar, mina synnerligen utförliga instruktioner och allvarliga förmaningar till trots;

att styrkt blivit, att Johansson-Wild fått klar och tydlig order att skjuta mot tavlan 18, med »ja» bekräftat att han riktigt uppfattat denna order men det oaktat skjutit åt annat håll;

fritager jag mig och allt vid skjutningen tjänstgörande befäl från allt ansvar till det skedda och hemställer, att det mot mig väckta åtalet till alla delar ogillas, varvid jag särskilt anhåller att få framhålla, det en föregående krigsrätt genom nu redan laga kraft vunnet utslag funnit ren olyckshändelse föreligga och att icke ens Johansson-Wild kunnat till ansvar i saken fällas. Jönköping den 9 september 1916.

Herman G. Sundelin,
löjtnant.»

Därjämte ingav Sundelin följande intyg:

»Intyg. På begäran av löjtnant H. Sundelin intygas härmed, att den *enda* för närvarande fastställda skottavlan för kammarskjutningsbanor är den i kap. 2 § 4. mom. 24 i 'skjutbanor och målskjutningsmateriel för arméns skjutövningar med handvapen' omförmälda svängtavlan. (Pl. XII skottavla för kammarskjutning.) Av sparsamhetsskäl har kungl. Jönköpings regementes kammarskjutningsbana *ej* anordnats med denna skottavla utan med en annan tavla av *ej* fastställd modell. Vidare intygas att denna sistnämnda tavla *ej* fanns tillgänglig ännu då kammar-

skjutningsbanan använts i flera månader utan först senare blivit det, samt att densamma aldrig blivit till användning anbefald. Jönköping den 2 september 1916.

OTTO SJÖGREEN.

Överstelöjtnant vid Kungl. Hålsinge regemente.

Överstelöjtnant O. Sjögreens egenhändiga namnteckning bevittna:

P. Erik Rydén,
löjtnant.

Ivar Rosberg,
kapten.»

Åklagaren förklarade sig på fråga tillerkänna detta intyg samma vitsord som om det blivit inför rätten beedigt.

På särskilda frågor uppgav Sundelin att anordningarna vid skjutbanan vid olyckstillfället varit såsom vanligt, att han icke hade varken rättighet eller skyldighet att ändra något av de fasta anordningarna vid banan, att honom veterligt ingen gjort anmärkning mot skjutbanans beskaffenhet, att han emellertid gärna medgäve att de sneda pålarna och de mellanstående träden vore olämpliga och hinderliga för skjutningen, att inga instruktioner för banans användande funnes samt att det använda markerings sättet varit brukligt och icke ansetts medföra någon olägenhet eller fara.

Malmros förklarade härefter, att målsägarna icke förde någon ansvarstalan, men av den eller de, som kunde anses skyldiga till vållande av Carlssons död, yrkade utbekomma ett årligt skadestånd åt änkan å 500 kronor och för ett vart av de fyra barnen å 200 kronor, till dess de hunnit vuxen ålder.

Sedan krigsrätten härefter tagit skjutbanan och anordningarna vid densamma i betraktande, varvid fastslogs riktigheten av den ovanintagna beskrivningen å densamma, begärde Sundelin vittnesförhör med kaptenen Germund Ragnar Adolf Lindgrén, löjtnanterna Axel Folke Strömberg och Edgar Helge Löwenadler samt underlöjtnanterna Axel Abraham Tage Lingmark och Edgar Westberg, vilka personer vid rätten närvarande, efter pårop företrädde samt finga avlägga sanningseden, om vars vikt de erinrades, varefter de, hörde var för sig, avgåvo följande vittnesmål:

1:o *Lindgren:* vittnet förklarade, att den fastställda modellen av svängtavlor, vilka möjliggöra markörernas kvarstannande i skyddsställningen, ännu vore gällande. Svängtavlor funnes emellertid ej numera på Jönköpings regemente. Kammarskjutningen vore numera ställd på avskrivning, vadan sådana tavlor ej längre hade samma användning som förr. Tavlor av den modell, som vid den målet rörande skjutövningen använts, hade kommit i bruk vid skjutskolan och från denna hade användningen av dessa så kallade skånska tavlor spritt sig till regementena. Grundtanken vid skjutning å sådana tavlor vore i avseende å markeringen, att markören icke behöver visa sig, utan markerar ovanför skyddet på en särskild mindre sådan, vilket förfaringssätt vore brukligt på skjutskolan. Intet hindrade dock, att även det andra markerings sättet med markören framträdande ur skyddsställningen kunde användas, vilket nog vore brukligt å sina håll. Löjtnant Sundelin kunde sålunda ej göras ansvarig för användning av något felaktigt markerings sätt, helst som ingen instruktion om markering funnes fastställd. Vid tillämpningsövningar måste man med den skjutmateriel, som finnes, räkna med att markören går fram från skyddet

vid markering. Vid 15 à 20 meters avstånd mellan tavlorna brukade markering ske växelvis mellan skjutlagen utan något gemensamt kommando av »eld upphör». Hurudan praxis varit på Jönköpings regemente kunde vittnet ej yttra sig om, då han i flera år legat kommenderad på skjutskolan. Vittnet gynnade principiellt markering varje skjutlag för sig, vilket icke borde innebära någon fara, helst som det ålåg varje karl att noga hålla reda på sin ordningsföljd i skjutning t. ex. från höger och den tavla, han skall skjuta på. Vittnet vitsordade även Sundelins uppgifter i skriften om proportionen i felriktning mellan kammarskjutning och skarp-skjutning samt angående skjuttid.

Sedan Sundelin framhållit, att vid tavlan 19, då det dödande skottet avlossats, icke på vederbörligt sätt visats klart för skjutning, vitsordade vittnet, att markören, då det är klart för skjutning, skall hava markörstickan synlig över skyddets kant.

Tillfrågad angående sin uppfattning om anledningen till olyckan förklarade vittnet sig anse, att densamma uppkommit genom samverkande olyckliga omständigheter, samt förty måste betecknas såsom ren olyckshändelse. Någon skuld för det inträffade kunde icke läggas befälet till last, men måste vittnet anse att Wildh, som lossat det dödande skottet, gjort sig skyldig till vårdslöshet.

2:o *Strömberg*: vitsordade, att inga tavlor av författningens modell funnes å skjutbanan samt att icke blivit anbefallt varken något särskilt markeringssätt ej heller att elden skulle avbrytas, då markering skedde. Under år 1915 var en gång meddelat, att demonstrering av de nu använda tavlorna skulle äga rum, men hade vapenofficern icke kommit tillstådes, vadan någon demonstrering icke blivit av. Vittnet brukade själv tillämpa sättet med markering skjutlagsvis under pågående skjutning vid andra skjutlag, dock icke under de första dagarna, trupp ryckt in.

Sedan härefter uppgivits, att Wildh skjutit 13 skott, innan det dödande skottet lossades, förklarade vittnet sig anse, att efter 13 skott man ovillkorligen kunde använda det friare markeringssättet, helst som det i detta fall vore fråga om landstormstrupp, som förut varit övad.

Åklagaren förklarade sig härefter icke vilja bestrida de faktiska förhållanden, som nu omvittnats, varefter Sundelin, när de övriga vittnena skulle höras om samma förhållanden som de förra, avstod från de återstående vittnenas hörande.

Vapenofficern löjtnant C. J. Egnell tillkallades härefter och upplyste på särskilda frågor, att av Kungl. Maj:t anvisats 1,000 kronor för anläggande av kammarskjutningsbana, att dessa medel icke räckt till för att anlägga en skjutbana enligt gällande instruktion, att någon anmälan därom, att medlen ej räckt till, icke gjorts och att ingen begäran om ytterligare medel för ändamålet framstälts, att från regementschefens sida någon instruktion för skjutbanans handhavande icke utfärdats, men att en gång på cirkulär föreskrivits att Egnell skulle giva sådan instruktion, vilket emellertid ej blivit av, samt att vid anläggningen av skjutbanan man på grund av utrymmesskäl måst sätta markörskydden för nära intill varandra.

Sundelin bestred åtalet till alla delar under hänvisning till vad i målet förekommit.

Bergman förklarade sig jämväl bestrida åtalet, då han ej gjort sig skyldig till någon som helst försummelse. Han hade tydligen frågat Wildh, innan skottet gick, om han sett måltavlan nr 18, å vilken jämväl visats klart till skjutning. Att Wildh siktade i vinkel å tavlan nr 19 i stället, hade varit omöjligt för Bergman

att upptäcka, då en sådan felriktning icke kunde iakttagas från sidan, där Bergman låg.

Åklagaren anhöll härefter om uppskov i målet för vidare utredning och utsatte krigsrätten med bifall härtill detsamma att åter förekomma tisdagen den 19 innevarande månad, kl. 9 f. m., då i åklagarens närvaro, Sundelin och Bergman skulle personligen tillstädeskomma samt likaledes målsägarna, därest de så aktade nödigt, skulle iakttaga inställelse.

Som ovan ex officio:

Alvin Wirgin.

Utdrag av protokoll, hållet hos Kungl. Jönköpings regementes krigsrätt i Jönköping den 19 september 1916.

Nr 14.

Närvarande: Krigsdomaren *R. Schéle*. Auditören *A. Wirgin*. Kaptenen *Hj. Nordenfeldt*. Kaptenen *A. Jerling*.

Såsom åklagare tjänstgjorde krigsfiskalen *S. Ljungstedt*.

§ 1.

Upplästes följande handling:

»*Regementsorder den 9 september 1916, nr 179*. Krigsrätt. 6. Sedan regementets *krigsrätt*, som enligt regementsorder 177/1916, punkt 2, denna dag sammanträtt, beslutat, att för ytterligare handläggande av målet rörande landstormsmannen nr 203 20/1902 Carlssons död ånyo sammanträda den 19 dennes kl. 9 f. m., skall detta sammanträde äga rum i kasernofficerarnas expedition. Jönköping den 9 september 1916.

A. THAM,
regementschef.

Ivar Rosberg.»

§ 2.

Då det den 9 dennes under nr 13 i protokollet handlagda målet rörande landstormsmannen nr 203 20/1902 Carlssons dödsfall nu ånyo företogs till handläggning tillstädeskommo, i åklagarens närvaro, löjtnanten Herman Gabriel Sundelin och korpralen nr 7/10 Karl Johan Bergman, varjämte såsom förut som ombud för målsägarna inställde sig sakföraren *G. Malmros* i Jönköping.

Protokollet från föregående rättegångstillfälle upplästes och lämnades utan anmärkning.

Från företedda handlingar skulle här antecknas, att från Jönköpings regemente gjorts framställning om ett anslag å 2,200 kronor för anordnande av kammar-

skjutningsbana, men att endast, såsom i förra protokollet antecknats, 1,000 kronor för ändamålet beviljats.

Såsom ostridigt antecknades på begäran av Sundelin, att han vid i målet omförmälda skjutövningen hela tiden varit å skjutbanan tillstädes.

Åklagaren ingav och hänförde sig härefter till följande nu ingivna handlingar:

»Till Kungl. Jönköpings regementes krigsrätt.

På grund av vad som framkommit i den vid krigsrätten anbefallda förnyade undersökningen rörande landstormsmannen nr 203 20/02 Gustafssons dödsfall, får jag vördsamt anföra följande:

Löjtnant Sundelin har i sin vid krigsrättssammanträdet den 9 innevarande månad återopade skrift bland annat framhållit, 'att en aldrig så litet uppmärksam skytt haft god tid att upptäcka Gustafsson och inhibera det dödande skottet'. Av allt man velat lägga landstormsmannen Johansson-Wildh till last, trodde jag knappast, att något sådant skulle kunna tillvitas honom. För mig står det klart, att Gustafsson träffats av kulan i samma ögonblick, han lämnade sitt markörskydd. Av samma uppfattning syntes också vid krigsrättssammanträdet den 12 sistlidne augusti en av krigsrättens militära ledamöter varit och mot denna uppfattning hade, såvitt jag kan minnas, löjtnant Sundelin då icke något att erinra.

Beträffande kapten Lindgréns uppfattning angående Wildhs förmenta vårdslöshet vid skottets avlossande vill jag framställa spørsmålet, huruvida kapten Lindgrén känner till alla detaljer vid skjuttilfället. Vid det samtal jag hade med kapten Lindgrén någon dag före sistlidet krigsrättssammanträde, syntes det emellertid mig, som om kapten Lindgrén vore obekant med, huru vid sagda tillfälle tillgått. Emellertid får väl Wildhs delaktighet vara utagerad genom krigsrättens utslag den 12 sistlidne augusti.

Angående markeringssättet vid kammarskjutning återopar jag vad överstelöjtnant Sjögren vid kungl. Hälsinge regemente och kapten Rudolf Stridbeck vid kungl. Kalmar regemente i till mig ställda skrivelser framhållit. Överstelöjtnant Sjögren skriver sålunda: 'att vid kammarskjutning, då svängtavlor i regeln användas, markering sker, medan markören står bakom skyddet'. I sin beskrivning över Kalmar regementes kammarskjutningsbana framhåller kapten Stridbeck: 'Markören får icke på något sätt framträda åt den sida, tavlan skjuter fram.' Kapten Stridbeck omnämner tillika ett markeringssätt vid landstormsövningar, då markören uppehåller sig på samma plats som skytten. Enligt det vid krigsrättssammanträdet den 12 augusti 1916 förda protokollet anförde löjtnant Sundelin bland annat, »att jämlikt Kungl. Maj:ts befallning skulle landstormsmännen under den korta tiden av fem dagar, varunder de nu inkallats, bedriva skjutövningar och det, ehuru flera av dem icke någonsin förut handskats med gevär av den numera använda modellen. Då härtill komme, att den inkallade truppen av landstormsmän vid närmare bekantskap befunnits synnerligen odisciplinerad, och att befälet över dem vore allt för fåtaligt, så framstode faran av skjutövningar med dem i öppen dager.' Jag undrar, skulle icke försiktigheten under sådana omständigheter bjudit att använda det riskfria markeringssättet? Härtill vill jag endast foga följande utdrag ur korpral Bergmans vittnesmål: 'Vittnet uppgav slutligen, att skyttarna under skjutningen visat sig nervösa. Efter vittnets förmenande vore detta dock rätt naturligt, då flera av dem aldrig lossat några skott med mausergevär.' Av allt, som framkommit vid denna

undersökning synes det emellertid vara ett ostridigt faktum, att därest markering ägt rum bakom markörskyddet, så hade *icke* någon tilldragelse som ifrågavarande *kunnat* inträffa.

Jämlikt regementsbefälhavarens skrivelse den 16 innevarande månad och på grund av vad vid undersökningen framkommit, yrkar jag ansvar å löjtnant Sundelin och korpral Bergman för vad som kan anses ligga dem till last beträffande landstormsmannen nr 203 20/02 Gustafssons död. Jönköping den 19 september 1916.

S. Ljungstedt,
krigsfiskal.»

»Herr krigsfiskalen S. Ljungstedt, Jönköping.

Med anledning v. skrivelsen den 9 september får jag äran meddela:

att vid kammarskjutning, då svängtavlor i regeln användas, markering sker, medan markören står bakom skyddet,

att vid korthållsskjutning, som är nytt för sista året, något bestämt markeringssätt ej fastslagits utan överlämnats åt vederbörande befälhavare att därom bestämma,

att någon fara ej förefinnes vid markeringssättet å Jönköpings regementes kammarskjutningsbana, därest markörer och skyttar iakttaga givna föreskrifter,

att jag såsom regementsofficer personligen ej lett kammarskjutningen, något som tillkommer kompani- och plutonchefer,

att i regeln å arméns kammarskjutningsbanor användas svängtavlor med markeringssätt för sådana,

att, såsom ovan framhållits, banan under min tjänstgöring vid I. 12:s regemente visat sig för ändamålet lämplig,

att banan anlagts av vapenofficeren vid Jönköpings regemente, som jag *tror* vid banans anläggning var löjtnant Sundström,

att en dylik bana utan olägenhet lärer hava använts vid I. 24 eller I. 25, och lärer fortfarande användas därstädes — modellen har utgått från överstelöjtnant Trägårdh som förut varit aktiv officer vid I. 25, samt

att ett regementes skjutbanor handhavas dels av kasernofficerare, i vad rörer den *fasta* och bundna materielen, samt dels av vapenofficerare, i vad rörer den *rörliga* materielen. Gävle den 13 september 1916.

Otto Sjögren,
överstelöjtnant.»

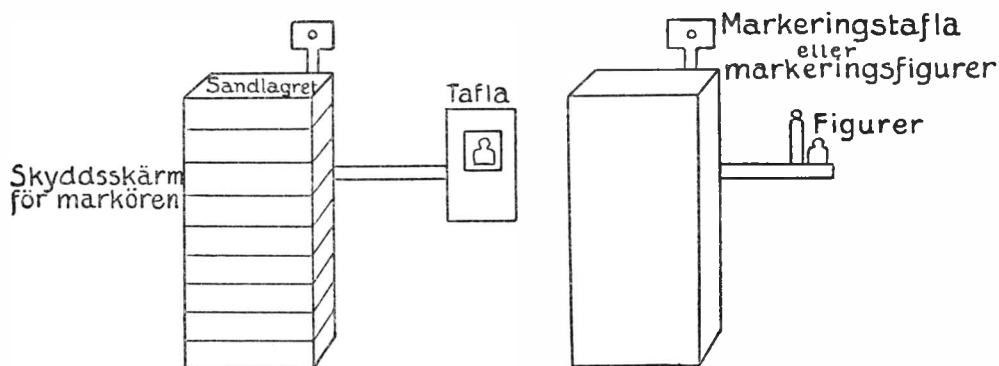
»Hultsfred den 12/9 1916.

Herr krigsfiskal S. Ljungstedt, Jönköping.

Jag har emottagit krigsfiskalens brev av 9 dennes och tagit del av såväl dess som tidningsartikelns innehåll. Emellertid är jag ur stånd att göra något bedömande i saken, eftersom jag *icke* sett anordningarna vid I.12 och ej kan bilda mig någon uppfattning om förhållandena, då jag ej heller sett en kammarskjutningsbana av förevarande typ.

Vår kammarskjutningsbana har ungefär 2 meter höga och 1.25 meter breda markörskydd av trä med mellanliggande sandlager mellan träväggarna samt utanför

skyddet utsatt träram med papp, på vilken tavlorna klistras; eller utstående käppar, på vilka figurerna fästs. *Markören får icke på något sätt framträda åt den sida, taflan skjuter fram.*

Markören hör, när skottet slår i sandvallen bakom tavlorna, drager då in taflan, ser var skottet tagit, klistrar, sätter ut taflan igen och markerar med markörstickan å markeringstavlan.

Dessa skyddsanordningar gjordes, när vi hade kraftigare ammunition med svartkrut och blykula. Nu böra skärmarna möjligen få anses för väl solida för den s. k. Normakulan, som är en mycket liten tråkula, som klätts med ett tunt metallskal. Denna Normakula har ansetts mycket ofarlig och jag har själv sett, hur vid prov på skjutskolan (Rosersberg) man skjutit på varandra på 200 meter, men kulan icke kunnat gå fram så långt.

Markörskydden på nya kammarskjutningsbanor ha kanske på grund därav gjorts av annan typ, än vi sedan gammalt hava här på Hultsfred.

Jag vet, att man på landstormsövningar på andra håll skjutit mot en lägre höjd som bakgrund så gott som var som helst ute i terrängen utan risk för omgivningen, och hava då markörerna varit på samma plats som skyttar för att sedan på tillsägelse springa fram och markera.

Detta är det enda jag kan lämna krigsfiskalen som svar på frågorna.

Högaktningsfullt
Rudolf Stridbeck.»

Svarandena förklarade sig på fråga åt de två sistintagna intygen lämna samma vitsord, som om de blivit inför rätten beedigade, dock under uppgift, att ingendera visste, huru anordningarna å kungl. Kalmar regementes skjutbana voro.

Båda svarandena bestredo härefter ånyo på det bestämdaste, att de låtit någon försummelse komma sig till last vid i målet omförmälda skjuttilfället, hänförende sig Sundelin särskilt till följande nu ingivna skrift:

»Till krigsrätten vid kungl. Jönköpings regemente.

Samme åklagare, som vid krigsrätten den 12 augusti fann för Johansson-Wild så pass besvärande omständigheter vara för handen, att han å Wild yrkade

ansvar för vållande till annans död, men då ej hade något som helst ansvarsyttrande å mig, tager nu i stället Johansson-Wilds försvar under gillande av ansvar å mig. Det synes mig böra fordras tungt vägande skäl för att motivera en dylik förändring i uppfattning. Men så vitt jag kan finna har varken vid krigsrätten den 9 dennes eller i dag något som helst för mig besvärande framkommit. Tvärtom har jag — bliven part i målet — haft anledning anföra och med vittnen styrka en hel del fakta som med önskvärd tydlighet torde visa, att *om* något fel är begånget, så *icke* är det av mig eller övrigt vid skjutningen tjänstgörande befäl. Och då jag hela tiden varit av den övertygelsen, att *om* några omständigheter förefinnas, som ej kunna skrivas på skjutbanans eller den rena olyckshändelsens konto, dessa måste tillskrivas Johansson-Wild, kan man väl knappast begära, att jag själv åtalad skall ändra åsikt och påtaga mig någon förment försummelse. Att jag icke är ensam om min nyssnämnda övertygelse, därom vittna till fullo såväl vid förra krigsrätten avgivna vittnesmål, som varje uttalande i saken från militärt håll, vilket kommit till min kännedom.

Vid förra krigsrätten avstod jag från en del vittnesförhör, dock först sedan åklagaren förklarar av mig framhållna med vittnen redan styrkta fakta ostridiga. Jag finner det synnerligen anmärkningsvärt, att åklagaren nu icke desto mindre söker bestrida dessa mina bevis, en omständighet, som sannerligen manar mig till anhållan om uppskov för vittnesförhörets fortsättande.

Då emellertid jag för min del redan med vittnen styrkt alla mina påståenden, medan åklagaren icke styrkt ett enda av sina, överlämnar jag målet.

Och under åberopande av att intet som helst framkommit, som kan i ringaste mån läggas mig till last utan fastmera blivit styrkt, att jag på *intet* sätt felat mot någon instruktion, order eller föreskrift, förnyar jag min anhållan, att krigsrätten måtte till alla delar ogilla åklagarens mot mig gjorda ansvarsyrkande. Jönköping den 19 september 1916.

Herman G. Sundelin

Löjtnant.»

Sundelin ville slutligen ännu en gång framhålla, att några svängtavlor icke funnes å skjutbanan samt att något visst markeringsätt å de nya tavlorna aldrig föreskrivits.

Sedan målet härefter av samtliga parter överlämnats till prövning, avkunnade krigsrätten efter hållen enskild överläggning följande, därvid beslutna

Utslag.

Enär genom vad i målet förekommit blivit utrett, att varken svarandena Sundelin eller Bergman, ej heller någon annan kan anses vållande till landstormsmannen nr 203 201902 Petrus Karlssons eller Gustafssons död, vilken händelse fastmer må anses hava uppkommit genom åtskilliga samverkande olyckliga omständigheter

ty och som icke heller blivit styrkt, att svarandena Sundelin eller Bergman gjort sig skyldiga till vårdslöshet eller försummelse i tjänsten alltså varda svarandena Sundelin och Bergman från allt ansvar i målet frikända.

Vid denna utgång av målet varda målsägarnes skadeståndsanspråk av krigsrätten ogillade.

Talan mot detta utslag fullföljdes genom besvär, som skola till kungl. krigshovrätten ingivas sist före klockan 12 å tjugonde dagen från denna dag; dock vare det klagande tillåtet att i stället inom nämnda tid avlämna sina besvär till den befälhavare, som föranstaltat om krigsrättens sammankallande; åliggande det befälhavaren att ofördröjligen insända besvärshandlingarna till krigsöverdomstolen.

Som ovan ex officio:

Alvin Wirgin.

Rätt utdraget, betygar Jönköping den 6 oktober 1916.

Avskrift.

Bilaga 4.

Kungl. Maj:ts och Rikets Krigshovrätts utslag på de besvär landstormsmannen nr 203 20/1902 Karl Petrus Elfton Karlsson-Gustafssons änka Ester Teresia Gustafsson, född Vestberg, och godsägaren K. E. Johansson i Odensjö, den senare såsom förmyndare för makarna Gustafssons omyndiga barn Karin Märta Linnea, Karl Gösta Valdemar, Håkan Petrus Birger och Ester Gabriella Ann-Sofi, anført över ett av kungl. Jönköpings regementes krigsrätt den 19 september 1916 meddelat utslag i mål emellan krigsfiskalen S. Ljungstedt, å tjänstens vägnar, ävensom Ester Teresia Gustafsson och Johansson, å ena, samt löjtnanten Herman Gabriel Sundelin och korpralen nr 7,10 Karl Johan Bergman, å andra sidan, angående ersättningsskyldighet på grund av vårdslöshet och försummelse i fullgörande av tjänsteplikt; Givet i Stockholm den 15 november 1916.

Av handlingarna i målet inhämtas:

Under kammarskjutningsövning i augusti 1916 med en avdelning landstormsmän vid ovannämnda regemente, därvid Sundelin förde befälet över avdelningen och Bergman tjänstgjorde såsom skjutlagsbefälhavare, blev Karlsson-Gustafsson under tjänstgöring såsom markör träffad av ett skott, varav döden följde.

Ljungstedt har vid krigsrätten yrkat att, enär Sundelin och Bergman genom vårdslöshet och försummelse av fullgörandet av dem vid nämnda skjutövning åliggande tjänsteplikter varit vållande till Karlsson-Gustafssons död, Sundelin och Bergman måtte härför fällas till ansvar.

Ester Teresia Gustafsson och Johansson hava yrkat förpliktande för Sundelin och Bergman eller annan, som kunde anses vara vållande till Karlsson-Gustafssons död, att årligen i skadestånd utgiva till Ester Teresia Gustafsson femhundra kronor och till vart och ett av makarnas ovanbemälda barn tvåhundra kronor, till dess det hunnit vuxen ålder.

Krigsrätten har genom sitt utslag utlåtit sig: Enär genom vad i målet förekommit blivut utrett, att varken Sundelin eller Bergman, ej heller någon annan kunde anses vållande till Karlsson-Gustafssons död, vilken händelse fastmer finge anses hava uppkommit genom åtskilliga samverkande olyckliga omständigheter, ty

och som icke heller blivit styrkt, att Sundelin eller Bergman gjort sig skyldiga till vårdslöshet eller försummelse i tjänsten, alltså bleve Sundelin och Bergman från allt ansvar i målet frikända; och bleve vid denna utgång av målet Ester Teresia Gustafssons och Johanssons skadeståndsanspråk av krigsrätten ogillade.

Kungl. krigshovrätten har tagit målet i övervägande; och enär i målet icke blivit ådagalagt, att Sundelin eller Bergman genom vårdslöshet eller försummelse i fullgörande av dem med avseende å ifrågavarande skjutövning åliggande tjänsteplikter varit vållande till Karlsson-Gustafssons död, prövar kungl. krigshovrätten lagligt fastställa det slut överklagade utslaget innehåller.

Klagan över kungl. krigshovrättens utslag må av Ester Teresia Gustafsson och Johansson hos Kungl. Maj:t föras genom besvär, vilka skola sist före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, då utslaget delgavs klaganden, ingivas till Kungl. Maj:ts nedre justitierevision. Vid besvären foga klaganden ej allenast överklagade utslaget samt krigsrättens och kungl. krigshovrättens i målet förda protokoll, såvitt deras insändande ej jämlikt 30 kap. 40 § rättegångsbalken åligger kungl. krigshovrätten, utan och Kungl. Maj:ts befallningshavandes bevis om nedsättning av fullföljdsavgift, etthundrafemtio kronor, samt av enahanda belopp till säkerhet för den kostnadsersättning, som Kungl. Maj:t kan komma att tillerkänna klagandens motpart. Företer klaganden bevis, att klaganden nedsatt sistnämnda belopp, men icke bevis om nedsättning av stadgad fullföljdsavgift, skall vid besvären fogas sådant intyg om fattigdom, som i 30 kap. 22 § rättegångsbalken sägs. Kan klaganden ej heller förete bevis om nedsättning av föreskrivet belopp till säkerhet för motpartens kostnadsersättning, skall ansökan om tillstånd att utan hinder därav fullfölja talan fogas vid besvären och vara åtföljd av sådant intyg om fattigdom, som nyss är sagt. Har en part nedsatt belopp, som ovan nämnts, gälle det även för motpart.

På kungl. krigshovrättens vägnar:

JOHAN LAGERBIELKE.

(Stämpel.)

Edv. Grape.

Bestyrkes
Ivar Rosberg,
regementskvartermästare.

